

RIGSBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 7. marts 2012

J.nr.: 323-0001

Indberetning februar 2012

Politiske forhold

Kleist i Al-Jazeera

Formanden for Naalakkersuisut, Kuupik Kleist, blev medio februar interviewet i Al-Jazeera-programmet *Counting the Cost*. Interviewet fokuserede på råstoffer, herunder særligt olieudvinding i Grønland. Kleist understregede, at Grønland er i konkurrence med resten af verden, når det gælder om at tiltrække selskaber, hvorfor man fra grønlandsk side søger at placere sig på gennemsnittet med hensyn til afgifter, krav til miljøbeskyttelse mv. Der blev i interviewet særligt spurgt til Kinas interesse for Arktis. Kleist svarede hertil, at man var bekendt med, at Grønland og Arktisk havde kinesisk bevågenhed, men at man endnu ikke havde modtaget konkrete henvendelser fra Kina.

Demokrati, høringsprocesser, storskalaprojekter

Efter en længere pause genoptog Grønlands landsstyre, Naalakkersuisut, i februar de regelmæssige pressemøder. Temaet for første møde var forhold relateret til storskalaprojekter, herunder fortrinsvis høringsprocesser og borgerinddragelse samt Grønlands muligheder for skatte- og afgiftsinddrivelse ifm storskalaprojekter.

Formanden for Naalakkersuisut tegnede et ganske dystert billede af den økonomiske situation, som nødvendiggjorde, at man satsede på storskalaprojekter. Herefter fremførte Naalakkersuisoq for bl.a råstoffer, Ove Karl Berthelsen, landsstyrets planer for øget transparens og bedre borgerinddragelse gennem en forbedret høringsstruktur. Disse planer omfatter bl.a. en ændring af råstofloven, som ventes fremsat på Inatsisartuts efterårssamling 2012, om en udskillelse af miljø-delen fra Råstofdirektoratet samt bedre inddragelse af Inatsisartut. Pressemødet omfattede endvidere en gennemgang af forskellige modeller for indkomst- og royaltysbeskatning af råstofaktiviteter.

Ved et tilfælde afholdtes pressemødet dagen efter at Grønlands Arbejdsgiverforening GA havde afholdt et åbent og meget velbesøgt møde om demokratisk legitimitet i høringsprocesser i forbindelse med storskalaprojekter i Grønland. På dette møde præsenterede cand.scient.pol Sara Bjørn Aaen en rapport om problematikken, som hun har udarbejdet for GA. Rapporten påpeger en række problematiske elementer i den eksisterende struktur, herunder manglende transparens og fokus på proaktiv informering, manglende tillid i befolkningen til høringsprocessen og de styrende myndigheder og dårlig timing/for lidt tid til grundige høringer. Samlet rettede rapporten en behersket kritik af Selvstyrets Råstofdirektorats mange roller, idet Råstofdirektoratet både behandler efterforsknings- og udnyttelsesansøgninger fra selskaberne, behandler miljøvurderinger og står for at afholde høringer. GAs rapport kan findes på hjemmesiden ga.gl.

Dundas-bygninger overdraget til Qaasuitsup Kommunia

Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø Anthon Frederiksen og borgmester i Qaasuitsup Kommunia Jess Svane underskrev 7. februar et overdragelsesdokument vedrørende anlæg og bygninger i Dundas.

Ved Dundas-aftalen af 20. februar 2003 udskiltes Dundas af forsvarsområdet ved Thule. Statens ejendomme og anlæg i Dundas blev ved den lejlighed overdraget til det daværende Grønlands Hjemmestyre. Naalakkersuisut har imidlertid vurderet, at det i højere grad vil kunne sikres, at anvendelsen af bygninger og anlæg imødekommer lokale ønsker, hvis ejerskabet overgår til Qaasuitsup Kommunia.

Sproglov i høring

Naalakkersuisut har sendt et ændringsforslag til den gældende sproglov i høring. Ændringsforslaget indebærer bl.a., at offentlige myndigheder skal anvende grønlandsk som hovedsprog i kommunikation med borgerne og at annoncer og reklamer skal være grønlandssprogede. I bemærkninger til lovforslaget anføres, at *"Det kan forventes, at ændringsforslaget vil øge kunde- og forbrugerpriserne på varer og tjenester, der udbydes af en betydelig gruppe mindre virksomheder over hele landet, og dermed stigende leveomkostninger for landets borgere"*. Såvel landsstyre som opposition har tilkendegivet, at sprogspørgsmålet har en sådan vægt, at økonomiske hensyn må være sekundære.

Råstoffer

Godt resultat for NUNAOIL

Det selvstyrejede olieselskab NUNAOIL ser fortsat optimistisk på potentialet for olieudvinding i grønlandske farvande trods det seneste års magre resultater.

NUNAOIL's administrerende direktør Hans Chr. Olsen skriver i en pressemeddelelse, at der sidste år er fundet spor af olie og gas og samtidig oparbejdet en omfattende geologisk viden, der betyder, at NUNAOIL for andet år i træk kan fremvise et overskud i årsregnskabet på 1,2 millioner kroner. Overskuddet, der er bedre end budgetteret, er

baseret på selskabets salg af efterforskningsdata. Det betegnes i pressemeddelelsen som særdeles positivt, at mængden af efterforskningsdata er stadigt stigende.

NUNAOIL er partner i 20 aktive efterforskningslicenser, som udgør et areal på godt 201.000 kvadratkilometer. Selskabets aktiekapital er på 10 millioner kroner, mens egenkapitalen er på 56 millioner kroner.

Information om råstofudvinding

Grønlands radio- og TV-station KNR har i februar vist en serie på 6 udsendelser om mineral efterforskning og –udnyttelse i Grønland. Udsendelsesrækken skal ses som udtryk for Naalakkersuisuts satsning på øget information til borgerne om råstofudvinding i Grønland. Emnerne for de enkelte udsendelser var samfundsøkonomiske konsekvenser og de lovgivningsmæssige rammer, ligesom der blev rapporteret fra konkrete aktiviteter.

London Mining søger samarbejdspartnere i Kina

Det britiske mineselskab London Minings administrerende direktør Graeme Hossie har til businessweek.com oplyst, at selskabet forhandler med flere kinesiske stålproducenter og kapitalfonde om strategisk og økonomisk samarbejde om udvikling af et jernmalms-projekt ved Isukasia i Godthåbsfjorden. Investeringerne i mineprojektet i Godthåbsfjorden forudses at beløbe sig til ca. 2 mia USD. Minen forventes åbnet i 2015 med en årlig produktion på 15 millioner tons malm.

Businessweek.com oplyser i øvrigt, at London Mining netop har foretaget en aktieemission på børsen i London. Der blev solgt for knap 7 milliarder kroner nye aktier til uændret kurs.

Offshore-branchen ramt af lavt aktivitetsniveau

Ingen af de selskaber, der har efterforskningslicens, vil foretage prøveboringer ved Grønland i den kommende sæson. Det rammer offshore-branchen i Grønland, der må se frem til en betydeligt lavere omsætning i 2012 end i 2011. Selskabet Arctic Base Supply, der i højsæsonen 2011 havde mere end 50 mand beskæftiget som bl.a. fiskeriobservatører, terminalarbejdere og vagter, har således skåret bemanningen ned til tre medarbejdere.

Qaasuitsup Kommunia har i de forgangne sæsoner haft øget beskæftigelse i forbindelse med Cairn Energys aktiviteter i Diskobugten. Kommunens råstofkoordinator har til KNR udtalt, at man vil bruge dette års pause til yderligere opkvalificering på området.

Erhverv og Økonomi

Arbejdsgiverne tilfredse med ny fiskeriaftale EU-Grønland

Grønlands Arbejdsgiverforening har udtrykt tilfredshed med den ny fiskeriaftale EU-Grønland, der træder i kraft 1. januar 2013. GA hæfter sig i en udtalelse ved, at EU's kvoter i grønlandske farvande reduceres, og at Grønland samtidig opnår højere priser for de kvoter, der indgår i den nye aftale. Det anføres yderligere, at aftalen bidrager til at forbedre Grønlands gode relationer til EU forud for fornyelsen af partnerskabsaftalen.

Veterinæraftale EU-Grønland

Naalakkersuisut har godkendt en finansieringsmodel for de kommende veterinære grænsekontrolposter i Grønland. Der vil blive oprettet en grænsekontrolpost i Nuuk og en i Sisimiut. Grænsekontrolposternes anlæggelse og drift finansieres af fiskerieksporthervervet og af brugerne. Baggrunden er, at der i 2011 blev truffet aftale mellem Grønland, Danmark og EU om at indlemme Grønland i EU's veterinærkontrolområde for fisk og marine skaldyr. Det betyder, at de grønlandske fiskeprodukter ikke længere skal kontrolleres ved indførslen i EU, hvilket vil medføre betydelige besparelser for erhvervet, som forventes langt at overstige omkostningerne.

For at aftalen kan træde i kraft, er det dog et krav, at der opføres som minimum én veterinær grænsekontrolpost, som kan kontrollere fiskeprodukter landet i Grønland af lande som ikke er en del af EU's veterinærkontrolområde. EU's veterinærkontrolområde består ud over medlemslandene bl.a. af Norge, Island og Færøerne, men ikke Canada og Rusland.

Royal Arctic Line A/S oplyser, at der i 2010 var 39 fartøjer fra tredjelande, der landede deres fangst i Grønland. 19 af disse landede deres fangst i Nuuk og 20 i Sisimiut. Skulle der imidlertid opstå behov for yderligere veterinære grænsekontrolsteder i Grønland, kan en operatør anmode Selvstyret om tilladelse til dette.

Beslutningen om at anlægge en hovedgrænsekontrolpost i Nuuk – som kan modtage fødevarer og biprodukter – og en regional grænsekontrolpost i Sisimiut – som kun kan modtage fødevarer – er blevet truffet af fiskeeksporterhvervet og operatørerne i fællesskab i samråd med Selvstyret.

Ekstraordinær generalforsamling i Great Greenland A/S

Sælskindsvirksomheden Great Greenland A/S, der er en selvstyrejet virksomhed, er i forbindelse med en ekstraordinær generalforsamling blevet tilført et kapitalindskud på 8 mio. kr. Kapitalindskuddet har hjemmel i den grønlandske finanslov for 2011.

I forbindelse med den ekstraordinære generalforsamling skete der udskiftning i bestyrelsen, der fremover består af Bruno Olesen (formand), Miki Nicolajsen og Aaja Chemnitz Larsen. Naalakkersuisut har pålagt bestyrelsen at udforme en langsigtet handlingsplan for selskabet.

Overenskomst på AC-området

Akademikernes Sammenslutning i Grønland, ASG, der organiserer tjenestemænd, tjenestemandslignende ansatte, akademikere, akademiske faglærere og ledere, der er ansat under selvstyret og kommunerne, har indgået forlig med Selvstyret om en overenskomst for de kommende tre år. Forhandlingerne har været ført inden for en nettoramme på 3 pct fordelt over tre år.

Retsvæsen mv

Ph.D.-afhandling rejser kritik af indsattes vilkår

En Ph.D.-afhandling med titlen "Anstalten - frihedsberøvelse i Grønland" har sat fokus på vilkårene for indsatte i de åbne anstalter i Grønland. Ph.D. Annemette Nyborg Lauritsens afhandling er baseret på et længerevarende feltarbejde ved anstalterne i Nuuk og Ilulissat. Afhandlingen gør op med den forestilling, at frihedsberøvelse i Grønland i højere grad end i Danmark skulle virke som støtte til resocialisering, og at forholdene skulle være mere 'humane' end i Danmark. Der peges i afhandlingen på, at de åbne anstalter i Grønland ikke har faciliteter til langvarig frihedsberøvelse; men da flertallet af fanger ikke er i beskæftigelse, og da en stor del ikke har udgangstilladelse, fungerer anstalterne de facto som lukkede fængsler uden at være gearret hertil.

Afhandlingen tegner videre et billede af omfattende sociale problemer i anstalterne. Der beskrives et stærkt og med vold håndhævet hierarki blandt de indsatte, organiseret hashandel og overgreb mod de kvindelige indsatte i anstalterne.

Afhandlingen kan findes på Ilisimatusarfiks hjemmeside uni.gl.

Sociale forhold

Tragedie i bygden Nutaarmiut

Det berørte alle i Grønland dybt, at en 22-årig mand i bygden Nutaarmiut ved Upernavik i en voldsrus dræbte tre og sårede to personer. Ofrene var i alderen 8 til 81. Den 22-årige er sigtet for drab og drabsforsøg og har erkendt forholdene, men har ikke kunnet give nogen forklaring på sin handling. Nutaarmiut har ca. 50 indbyggere og er ikke normeret til en kommune-foged. Bygdens beboere måtte derfor, efter at forbrydelsen var opdaget, afvente politiets ankomst pr helikopter fra Upernavik, som ligger 90 km mod syd, før manden kunne pågribes.

Der blev straks efter hændelsen aktiveret et kriseberedskab for bygden og nabobygderne. Naalakkarsuisut aflyste al mødeaktivitet og udsendte en opfordring til afholdelse af 2 minutters stilhed samt flagning på halv.

Ny børnerettighedsinstitution

På Inatsisartuts efterårssamling 2011 blev det vedtaget at etablere en børnerettighedsinstitution. Institutionen opsluger det hidtidige MIPI - Videnscenteret om Børn og Unge – der således nedlægges.

MIPIs funktion som videnscenter vil fortsætte under Børnetalsmanden. En vigtig opgave for videnscenterfunktionen bliver at understøtte det arbejde, der allerede pågår med at leve op til målsætningerne i FNs Børnekonvention, bl.a. via samarbejdet med UNICEF.

Kultur og uddannelse

Dimission og årsfest på Grønlands Universitet, Ilisimatusarfik

I forbindelse med Ilisimatusarfiks årsfest modtog fire kandidater, 17 bachelorer fra universitetets seks afdelinger, 10 socialrådgivere og én journalist bevis for afsluttet uddannelse. Endvidere modtog to studerende ph.d.-graden. Rektor Tine Pars hæftede sig i sin tale bl.a. ved, at der i år var en del mænd blandt modtagerne af eksamensbevis, idet det i øvrigt fortrinsvis er kvinder, der tager videregående uddannelser i Grønland.

I forbindelse med universitetets årsfest udnævntes to æresdoktorer, nemlig musiketnologen Michael Hauser, der har forsket i trommesang, og præsten cand. theol. Henrik Wilhjelm, der ud over at have været præst i Kangaatsiaq, også var knyttet til Ilisimatusarfik i en årrække.

Navne

Henrik Leth træder tilbage som direktør i Grønlands Arbejdsgiverforening, GA, og sætter sig senest ved udgangen af maj i stedet i stolen som bestyrelsesformand for en af foreningens store medlemmer, Polar Seafood. Leth har været direktør i GA i fire år. Der er endnu ikke udpeget en efterfølger.

Forfatteren **Máliâraq Vebæk** er død i en alder af 94 år. Máliâraq Vebæk havde sit gennembrud 1981 med romanen 'Bussimi naapinneq', da. 'Historien om Katrine', der beskæftiger sig med negative konsekvenser af det dansk-grønlandske kulturmøde. Máliâraq Vebæks forfatterskab fokuserede i øvrigt på grønlandske kvinders vilkår i fortid og nutid.

Tidligere landsstyremedlem **Alfred Jakobsen** er tiltrådt som direktør i ICC (Inuit Circumpolar Council). Alfred Jakobsen fratrådte under uklare omstændigheder som direktør for fisker- og fangerorganisationen KNAPK i november 2011. Han er nu afløst på denne post af **Petrus Biilmann**, der siden 1984 har bestredet en række topposter inden for fiskeriet og har blandt andet været direktør for Polar Seafood, Direktoratet for Fiskeri og Fangst samt APK - De Havgående Trawleres organisation.

Med venlig hilsen

Mikaela Engell